

Μαζί

Πολύγλωσσος οδηγός για την εκπαίδευση στην Ελλάδα

Το σχέδιο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η παρούσα δημοσίευση (ανακοίνωση) δεσμεύει μόνο τον συντάκτη της και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για τυχόν χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν

Πρόλογος

Η Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων, στο πλαίσιο του στόχου για αύξηση της συμμετοχής των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση, αναδεικνύει ως κομβικές διαστάσεις την κοινωνική ένταξη, την άρση των αποκλεισμών, την ενεργό συμμετοχή. Στην κατεύθυνση αυτή, η διασφάλιση της πρόσβασης στην εκπαίδευση ομάδων με μεταναστευτική ή προσφυγική προέλευση συνιστά στόχο και προϋπόθεση για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Το ζήτημα της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών απασχολεί εδώ και δεκαετίες τις ευρωπαϊκές κοινωνίες. Στο επίπεδο της εκπαίδευσης, πολιτικές, θεσμοί και δράσεις έχουν αναπτυχθεί, τόσο στο χώρο της τυπικής όσο και σε αυτόν της μη τυπικής και της άτυπης εκπαίδευσης, με περισσότερο ή λιγότερο ορατή αποτελεσματικότητα. Το τελευταίο, ωστόσο, διάστημα, η ραγδαία αύξηση των προσφυγικών ροών από εμπόλεμες ζώνες, αλλά και η ανάδυση –παράλληλα με τις κινήσεις αλληλεγγύης– ρευμάτων ακροδεξιάς και ξενοφοβικής ιδεολογίας και πρακτικής επαυξάνουν την πολυπλοκότητα του ζητήματος.

Μέσα στο τοπίο αυτό, η εκπαίδευση ενηλίκων έρχεται να διαδραματίσει έναν καθοριστικό ρόλο:

- διασφαλίζοντας τις ευκαιρίες σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, επανεκπαίδευσης, κατάρτισης, επιμόρφωσης και συμβουλευτικής για το σύνολο του πληθυσμού
- μειώνοντας, με τον τρόπο αυτό, το χάσμα δεξιοτήτων και αναγκών της αγοράς εργασίας, δίνοντας υπόσταση και αξιοποιώντας τις λιμνάζουσες ικανότητες που έχουν αναπτύξει άτομα και ομάδες στις χώρες καταγωγής τους
- διευκολύνοντας την επικοινωνία, την αλληλεπίδραση, την κατανόηση ομάδων με διαφορετική πολιτισμική ταυτότητα.

Ο Οδηγός που κρατάτε στα χέρια σας φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα εργαλείο ενδυνάμωσης των πολιτών τρίτων χωρών, κυρίως αυτών με μητρική γλώσσα τα αραβικά ή τα φαρσί. Με σύντομο και περιεκτικό τρόπο παρέχει τις βασικές πληροφορίες για την εκπαίδευση στην Ελλάδα, τις διαδικασίες και προϋποθέσεις πρόσβασης σε εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Πιστεύουμε πως θα βοηθήσει σημαντικά τους αποδέκτες του να επανασχεδιάσουν την εκπαιδευτική διαδρομή των ίδιων ή των παιδιών τους σε ένα περιβάλλον αλληλοκατανόησης και αποδοχής.

Ο Γενικός Γραμματέας Διά Βίου Μάθησης & Νέας Γενιάς

Παυσανίας Παπαγεωργίου

Το «ΜΑΖΙ: Πολύγλωσσος οδηγός για την εκπαίδευση στην Ελλάδα» αναπτύχθηκε για να υποστηρίξει τις δράσεις εκπαιδευτικής ένταξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Απευθύνεται σε πολίτες τρίτων χωρών και δικαιούχους διεθνούς προστασίας που μιλούν κυρίως αραβικά και φαρσί ή που διαθέτουν βασικές δεξιότητες επικοινωνίας στην αγγλική γλώσσα. Παρέχει, με τη μορφή «Συχνών Ερωτήσεων», βασικές και κατανητές πληροφορίες σε σχέση με τις δομές, τις λειτουργίες και τις διαδικασίες στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση στην Ελλάδα, ώστε να διευκολύνει τους αποδέκτες του:

- να εξοικειωθούν με τα βασικά στοιχεία δομής και οργάνωσης της ελληνικής εκπαίδευσης
- να αναπτύξουν αποτελεσματική επικοινωνία με τους φορείς που παρέχουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες και να κατανοούν τις προϋποθέσεις για την πρόσβαση στις υπηρεσίες αυτές

Το «Μαζί» βασίστηκε σε εκπαιδευτικό υλικό που έχει παραχθεί στο πλαίσιο του έργου «Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων Μαθητών - Δράση 7 - Σύνδεση Σχολείου και Κοινότητας» (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος, 2012).

■ Γιατί να γράψω το παιδί μου στο σχολείο;

✓ Ανεξάρτητα από το αν πρόκειται να μείνετε στην Ελλάδα ή σκοπεύετε να μετακινηθείτε σε κάποια άλλη χώρα, είναι σημαντικό το παιδί ή τα παιδιά σας, αν είναι σε σχολική ηλικία και για όσο διάστημα βρίσκονται εδώ να ενταχθούν στο σχολείο.

✓ Είτε είναι η πρώτη φορά που το παιδί σας πηγαίνει σχολείο, είτε έχει σταματήσει το σχολείο για ένα χρονικό διάστημα, θα έχει την ευκαιρία να μπει σε ένα πλαίσιο «κανονικής ζωής» που ταιριάζει σε όλα τα παιδιά στην ηλικία του.

✓ Θα το βοηθήσει να ενταχθεί σε ένα προστατευμένο και οργανωμένο περιβάλλον μάθησης, με κανόνες δικαιώματα και υποχρεώσεις. Θα μάθει να συνεργάζεται και να δημιουργεί μαζί με άλλα παιδιά και με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών της τάξης του.

✓ Θα αξιοποιήσει δημιουργικά το χρόνο και την ενέργειά του, αποκτώντας τις γνώσεις και τις ικανότητες που χρειάζεται κάθε παιδί στην ηλικία του και που είναι απαραίτητες για τη μελλοντική του εξέλιξη.

✓ Ακόμα κι αν μετά από κάποιο διάστημα βρεθείτε σε μια άλλη χώρα, σε ένα διαφορετικό σχολείο, με μια διαφορετική γλώσσα, είναι σημαντικό τα παιδιά σας να μην έχουν χάσει αυτήν την τόσο χρήσιμη για τη ζωή τους περίοδο. Θα έχουν, εξάλλου, όπως θα δείτε παρακάτω, αποκτήσει γνώσεις που είναι απαραίτητες σε κάθε εκπαιδευτικό σύστημα: εκτός από την ελληνική γλώσσα θα έχουν μάθει (ή θα έχουν μάθει καλύτερα) αγγλικά, μαθηματικά, υπολογιστές.

✓ Θυμηθείτε ότι κάθε χρόνος που ένα παιδί μένει εκτός σχολείου είναι ένας πολύτιμος χρόνος που χάνει από τη ζωή του. Όποιο κι αν είναι το σχέδιό σας για το αύριο, μη διστάσετε να γράψετε τα παιδιά σας στο σχολείο σήμερα.

■ Είναι η εκπαίδευση στην Ελλάδα υποχρεωτική;

Είναι σημαντικό να ξέρετε ότι η εκπαίδευση στην Ελλάδα χωρίζεται σε **υποχρεωτική** για όλα τα παιδιά (από το Νηπιαγωγείο μέχρι και το Γυμνάσιο) και **μη υποχρεωτική** (όλες οι μορφές εκπαίδευσης μετά το Γυμνάσιο). Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι κάθε παιδί παρακολουθεί υποχρεωτικά το σχολείο από **5 έως 15 χρονών**. Η εκπαίδευση, επίσης, είναι μεικτή από την άποψη του φύλου, δηλαδή αγόρια και κορίτσια παρακολουθούν μαθήματα στις ίδιες τάξεις.

Αν μένετε σε Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων, για τη σχολική χρονιά 2016-2017 θα λειτουργήσει για τα παιδιά σας ειδικό πρόγραμμα:

- μέσα στο Κέντρο Φιλοξενίας για τα παιδιά 4-5 χρονών
- στα σχολεία της περιοχής το απόγευμα (14:00-18:00) ή μέσα στο Κέντρο Φιλοξενίας το πρωί, για τα παιδιά 6-15 χρονών.

Η λειτουργία των τάξεων αυτών ξεκίνησε τον Οκτώβριο με στόχο όλα τα παιδιά να ενταχθούν στο σχολείο. Θα βρείτε περισσότερες πληροφορίες στη συνέχεια.

■ Υπάρχει κάποια μορφή εκπαίδευσης για παιδιά μικρότερα των 5 χρονών;

Υπάρχουν βρεφονηπιακοί ή βρεφικοί σταθμοί, που φιλοξενούν βρέφη και παιδιά από 6 μηνών και παιδικό σταθμοί που φιλοξενούν παιδιά από 2,5 χρονών.

Οι σταθμοί αυτοί μπορεί να είναι ιδιωτικοί (όπου οι γονείς πληρώνουν τον παιδικό ή βρεφονηπιακό σταθμό), δημόσιοι (κρατικοί) ή δημοτικοί (ανήκουν στο Δήμο). Για πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στο Δήμο στον οποίο κατοικείτε.

■ Τι περιλαμβάνει η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση;

Η Πρωτοβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό σχολείο, για παιδιά από 5 έως 12 ετών. Τα δημόσια σχολεία, τόσο της Πρωτοβάθμιας όσο και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, είναι δωρεάν και μεικτά, δηλαδή αγόρια και κορίτσια φοιτούν μαζί.

■ Πότε ξεκινά η Πρωτοβάθμια εκπαίδευση;

Η φοίτηση στο Νηπιαγωγείο είναι δύο χρόνια, αλλά μόνο η δεύτερη χρονιά είναι υποχρεωτική. Πρέπει, λοιπόν, υποχρεωτικά να γράψετε το παιδί σας στο Νηπιαγωγείο φέτος, για παράδειγμα, αν στις 31 Δεκεμβρίου αυτής της χρονιάς συμπληρώνει την ηλικία των πέντε (5) ετών. Μπορείτε, επίσης, να γράψετε το παιδί σας στο Νηπιαγωγείο αν συμπληρώνει στις 31 Δεκεμβρίου αυτής της χρονιάς τα τέσσερα (4) χρόνια, αλλά δεν είναι υποχρεωτικό.

Αν, όμως, μένετε σε κάποιο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων, για τη χρονιά 2016 -2017 θα λειτουργήσουν τμήματα Νηπιαγωγείου μέσα στο Κέντρο.

Στην Α' τάξη του Δημοτικού σχολείου γράφονται παιδιά που την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 6 ετών.

■ Τι πρέπει να κάνω για να γράψω το παιδί μου στο Νηπιαγωγείο;

Πρέπει να πάτε στο Νηπιαγωγείο της περιοχής σας, γιατί κάθε δημόσιο Νηπιαγωγείο έχει τη δική του περιφέρεια και το παιδί πρέπει να εγγραφεί στο Νηπιαγωγείο της περιοχής στην οποία μένει.

Τα δικαιολογητικά για την εγγραφή πρέπει να κατατεθούν από **1 μέχρι 15 Ιουνίου** του προηγούμενου σχολικού έτους. Γίνονται δεκτά δικαιολογητικά και μετά την ημερομηνία αυτή, αν δεν έχει συμπληρωθεί ο προβλεπόμενος αριθμός παιδιών σε κάθε τμήμα.

■ Ποια είναι τα δικαιολογητικά για την εγγραφή στο Νηπιαγωγείο;

Γενικά για τα δικαιολογητικά εγγραφής στο σχολείο είναι σημαντικό να γνωρίζετε ότι αν έχετε υποβάλει αίτημα για άσυλο ή έχετε αναγνωριστεί ως πρόσφυγας έχετε δικαίωμα να γράψετε το παιδί ή τα παιδιά σας στο σχολείο, ακόμα κι αν δεν έχετε κάποιο ή κάποια από τα δικαιολογητικά που θα σας ζητήσουν. Σύμφωνα με το άρθρο 72 του Ν.3386/2005 (ΦΕΚ 212Α) «Κατ' εξαίρεση, με ελλιπή δικαιολογητικά μπορεί να εγγραφονται στα δημόσια σχολεία και τέκνα υπηκόων τρίτων χωρών, εφόσον:

- α. Προστατεύονται από το ελληνικό κράτος με την ιδιότητα του πρόσφυγα και όσων τελούν υπό την προστασία της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών.
- β. Προέρχονται από περιοχές, στις οποίες επικρατεί έκρυθμη κατάσταση.
- γ. Έχουν υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση ασύλου.
- δ. Είναι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν στην Ελλάδα, ακόμη και αν δεν έχει ρυθμιστεί η νόμιμη διαμονή τους σε αυτήν»

Για την εγγραφή στο νηπιαγωγείο απαιτούνται:

- ▶ Αίτηση και υπεύθυνη δήλωση (θα σας τα δώσουν στο νηπιαγωγείο)
- ▶ Πιστοποιητικό γέννησης του παιδιού. Αν το παιδί συνεχίσει τη φοίτησή του στο ίδιο νηπιαγωγείο και δεύτερη χρονιά δεν απαιτείται νέο πιστοποιητικό γέννησης.
- ▶ Βιβλιάριο υγείας του παιδιού με το οποίο να πιστοποιείται ότι έχουν γίνει όλα τα προβλεπόμενα εμβόλια.
- ▶ Αποδεικτικό εξέτασης από οδοντίατρο.
- ▶ Έγγραφο στο οποίο φαίνεται η διεύθυνση κατοικίας σας (πχ ένας λογαριασμός ηλεκτρικού ή το συμβόλαιο ενοικίασης του σπιτιού σας).

Τα δικαιολογητικά εγγραφής πρέπει να είναι επίσημα μεταφρασμένα (από κρατική μεταφραστική υπηρεσία ή προξενική αρχή ή από επίσημο μεταφραστή αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Εξωτερικών).

■ Το παιδί μου δεν είναι εγγεγραμμένο στο Δημοτολόγιο για να πάρω πιστοποιητικό γέννησης. Τι να κάνω;

Θα χρειαστείτε μια ληξιαρχική πράξη γέννησης ή μια υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 με την οποία δηλώνετε ποια είναι η πραγματική ηλικία του παιδιού σας.

■ Τι πρέπει να κάνω για να γράψω το παιδί μου στο Δημοτικό Σχολείο;

Στην Α' τάξη του Δημοτικού σχολείου γράφονται παιδιά που την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 6 ετών. Οι γονείς πρέπει να πάνε στο Δημοτικό Σχολείο της περιοχής τους, γιατί κάθε Δημοτικό Σχολείο δέχεται παιδιά από μια περιοχή. Οι εγγραφές γίνονται το χρονικό διάστημα από 1 έως 21 Ιουνίου. Καθυστέρηση εγγραφής στο Δημοτικό Σχολείο μπορεί να γίνει για σοβαρούς λόγους με βεβαίωση ιατροπαιδαγωγικής υπηρεσίας ή κρατικού νοσοκομείου. Εφόσον οι γονείς το επιθυμούν, ο μαθητής επαναλαμβάνει τη φοίτησή του στο Νηπιαγωγείο.

■ Πότε αρχίζουν τα μαθήματα;

Τα μαθήματα στο Δημοτικό Σχολείο ξεκινούν στις 11 Σεπτεμβρίου και τελειώνουν στις 15 Ιουνίου. Αν οι ημερομηνίες αυτές τύχει να είναι Σάββατο ή Κυριακή, η έναρξη και η λήξη μεταφέρονται την προηγούμενη Παρασκευή ή την επόμενη Δευτέρα.

■ Ποια είναι τα δικαιολογητικά για την εγγραφή στο Δημοτικό;

Για την εγγραφή στο Δημοτικό Σχολείο θα χρειαστείτε:

- Αποδεικτικό στοιχείο της διεύθυνσής σας (π.χ. απόδειξη λογαριασμού ρεύματος, νερού ή τηλεφώνου ή το συμβόλαιο της κατοικίας).
- Ληξιαρχική πράξη γέννησης ή οποιοδήποτε άλλο πιστοποιητικό από το οποίο να φαίνεται η ακριβής ημερομηνία γέννησης του παιδιού.
- Βιβλιάριο υγείας του παιδιού, από όπου να φαίνεται ότι έγιναν τα προβλεπόμενα εμβόλια και οδοντολογική εξέταση.
- Βεβαίωση παρακολούθησης Νηπιαγωγείου.

■ Το παιδί μου έχει παρακολουθήσει τα πρώτα χρόνια του σχολείου στη χώρα μας. Θα πάει πάλι στην Α' τάξη;

Σε περίπτωση που το παιδί έχει τελειώσει κάποιες τάξεις σε ξένο σχολείο στο εξωτερικό, αντίστοιχο του Δημοτικού στην Ελλάδα, πρέπει να φέρετε ένα έγγραφο από το σχολείο του εξωτερικού στο οποίο το παιδί είχε παρακολουθήσει αυτές τις τάξεις. Αυτό το έγγραφο πρέπει να αναφέρει πόσες τάξεις ολοκλήρωσε το παιδί σας και να είναι επίσημα μεταφρασμένο στα ελληνικά. Αν είστε πρόσφυγας και δεν μπορείτε να φέρετε από τη χώρα σας αυτό το έγγραφο, θα χρειαστείτε μια υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 με την οποία δηλώνετε σε ποιο σχολείο και ποια τάξη φοιτούσε το παιδί σας και ότι σας είναι αδύνατον να φέρετε τα σχετικά δικαιολογητικά.

■ Έχω γράψει το παιδί μου στο Δημοτικό, αλλά φοβάμαι ότι θα έχει πρόβλημα με τη γλώσσα. Πώς θα μπορέσει να παρακολουθήσει την τάξη του;

Σε σχολεία που φοιτούν αλλοδαποί μαθητές λειτουργούν κάποιες φορές «Τάξεις Υποδοχής» για τους μαθητές που χρειάζονται βοήθεια στην ελληνική γλώσσα. Στις τάξεις αυτές, τις περισσότερες ώρες, τα παιδιά μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα αλλά και κάποια από τα υπόλοιπα μαθήματα, ενώ παράλληλα εντάσσονται στις κανονικές τους τάξεις για τα μαθήματα που δε βασίζονται κυρίως στη γλώσσα. Ο σκοπός των Τάξεων Υποδοχής είναι να μπορέσουν τα παιδιά να ενταχθούν σε σύντομο διάστημα, πλήρως, στις κανονικές τους τάξεις, ενώ μερικές φορές μπορεί να έχουν και βοήθεια από έναν δεύτερο εκπαιδευτικό μέσα στην κανονική τους τάξη. Σε καμία, όμως, περίπτωση ο μαθητής ή η μαθήτρια δε μένει μόνο στην Τάξη Υποδοχής. Για να ενταχθούν οι μαθητές στις Τάξεις Υποδοχής είναι απαραίτητο:

- **Να δηλώσουν οι γονείς ότι θέλουν το παιδί τους να παρακολουθήσει την Τάξη Υποδοχής.**
- **Να δώσει το παιδί ένα τεστ για να παρακολουθήσει το σωστό επίπεδο.**

Ο μικρότερος αριθμός μαθητών με τον οποίο δημιουργείται Τάξη Υποδοχής είναι 9 και ο μεγαλύτερος 17. Στην περίπτωση που ο αριθμός των μαθητών είναι κάτω από 9, μπορεί να δημιουργηθεί, για να τα βοηθήσει, Φροντιστηριακό Τμήμα έως 10 ώρες την εβδομάδα εκτός του σχολικού ωραρίου. Στο Φροντιστηριακό Τμήμα μπορούν να συμμετέχουν και μαθητές που παρακολούθησαν Τάξη Υποδοχής, αλλά συνεχίζουν να έχουν προβλήματα με την ελληνική γλώσσα.

Για να αντιμετωπιστούν έκτακτες ανάγκες μπορούν, επίσης, να ιδρύονται κατά τόπους Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων στο πλαίσιο του Δημόσιου Σχολείου ή και παραρτήματα Νηπιαγωγείων εντός των κέντρων φιλοξενίας. Οι Δομές αυτές μπορούν να λειτουργούν στο ίδιο ή σε άλλο ωράριο από αυτό που λειτουργούν οι σχολικές μονάδες.

Για το σχολικό έτος 2016-2017 λειτουργούν για τα παιδιά που διαμένουν σε κέντρα φιλοξενίας:

◆ **Τμήματα Νηπιαγωγείων μέσα στα κέντρα φιλοξενίας.**

◆ **Δομές Υποστήριξης για την Εκπαίδευση των Προσφύγων**

A. σε γειτονικά σχολεία - με απογευματινό ωράριο: 14:00-18:00

B. μέσα στα κέντρα φιλοξενίας - με πρωινό ωράριο 8:30-12:30. Θα ενημερωθείτε σχετικά από τις Υπηρεσίες του κέντρου φιλοξενίας στο οποίο διαμένετε.

Στις δομές αυτές θα υπάρχουν εξειδικευμένοι νηπιαγωγοί, δάσκαλοι και καθηγητές που θα

βοηθήσουν το παιδί / τα παιδιά σας, να διδαχθούν τόσο την ελληνική γλώσσα όσο και αγγλικά, μαθηματικά, πληροφορική, φυσική αγωγή και αισθητική αγωγή.

■ Το παιδί μου είναι έντεκα χρονών, αλλά έχει πάει μόνο ένα χρόνο σχολείο. Θα πάει στην Πέμπτη ή τη Δευτέρα Δημοτικού;

Αν μένετε σε Κέντρο Φιλοξενίας, το παιδί σας θα παρακολουθήσει μαθήματα στις ειδικές Δομές για την Εκπαίδευση Προσφύγων μαζί με τα παιδιά της ίδιας περίπου ηλικίας.

Αν το παιδί σας έχει γραφτεί στο πρωινό πρόγραμμα του σχολείου, τότε οι εκπαιδευτικοί θα αποφασίσουν με ποιον τρόπο θα γίνει πιο εύκολα η ένταξή του στο σχολείο.

Αν στο σχολείο λειτουργεί Τάξη Υποδοχής, το παιδί σας θα παρακολουθήσει εκεί τα βασικά μαθήματα μαζί με παιδιά στο ίδιο επίπεδο γνώσεων, ενώ παράλληλα θα παρακολουθεί κάποια μαθήματα στην «κανονική» τάξη, με βάση την ηλικία του.

■ Τι είναι τα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης;

Είναι σχολεία στα οποία εφαρμόζονται ειδικά προγράμματα με έμφαση στη διαπολιτισμική επικοινωνία και στις εκπαιδευτικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες των μαθητών.

Οι δάσκαλοι των σχολείων αυτών επιλέγονται με βάση τις γνώσεις τους πάνω στην διαπολιτισμική εκπαίδευση, τις μητρικές γλώσσες των μαθητών του σχολείου και τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας.

■ Τι είναι τα Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία;

Είναι τα σχολεία που λειτουργούν με διευρυμένο ωράριο, από τις 07:00 (ή 08:00) ως τις 16:00, και περιλαμβάνουν στο πρόγραμμά τους επιπλέον μαθήματα και δραστηριότητες (ξένες γλώσσες, αθλητισμό, μουσική, θέατρο, υπολογιστές κ.λ.π.), ενώ οι μαθητές έχουν χρόνο για να διαβάσουν στο σχολείο τα μαθήματά τους.

■ Τι είναι τα Ειδικά Δημοτικά Σχολεία;

Είναι Δημοτικά Σχολεία με εξειδικευμένο προσωπικό και εκπαιδευτικούς που απευθύνονται σε μαθητές με αναπηρία ή με προβλήματα νοητικής υστέρησης, αυτισμού, συνδρόμου Down και άλλα. Αρμόδια για να κρίνουν εάν ένα παιδί πρέπει να εγγραφεί σε Ειδικό Σχολείο είναι τα Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.

■ Βαθμολογούνται οι μαθητές και οι μαθήτριες στο Δημοτικό Σχολείο;

Στις δύο πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου οι μαθητές δεν παίρνουν βαθμούς, αλλά γίνεται μόνο περιγραφική αξιολόγηση. Στις τάξεις Γ' και Δ' εκτός από την περιγραφική αξιολόγηση χρησιμοποιείται κλίμακα βαθμολογίας που έχει ως εξής: Άριστα (Α), Πολύ Καλά (Β), Καλά (Γ), Σχεδόν Καλά (Δ). Με το "Σχεδόν Καλά (Δ)" βαθμολογούνται όσοι εμφανίζουν σοβαρές δυσκολίες. Για τους μαθητές αυτούς καθώς και για τους μαθητές των τάξεων Α' και Β' που συναντούν ανάλογες δυσκολίες, εφαρμόζονται προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας. Στις τάξεις Ε' και ΣΤ', εκτός από την περιγραφική αξιολόγηση, χρησιμοποιείται κλίμακα βαθμολογίας που είναι λεκτική και αριθμητική και έχει ως εξής: Άριστα (9-10), Πολύ Καλά (7-8), Καλά (5-6), Σχεδόν Καλά (1-4).

■ Τι περιλαμβάνει η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι η εκπαίδευση μετά το Δημοτικό Σχολείο και περιλαμβάνει δύο επίπεδα:

1. Το Γυμνάσιο που έχει τρία χρόνια διάρκεια και είναι υποχρεωτικό.
2. Το Γενικό Λύκειο, το Επαγγελματικό Λύκειο και τις Επαγγελματικές Σχολές στα οποία η φοίτηση δεν είναι υποχρεωτική.

■ Τι χρειάζεται για να γράψω το παιδί μου στο Γυμνάσιο;

Η εγγραφή στο Γυμνάσιο γίνεται αυτόματα για τα παιδιά που τελείωσαν το Δημοτικό Σχολείο. Αν, όμως, έχετε αλλάξει τόπο κατοικίας, θα χρειαστείτε:

► Απολυτήριο Δημοτικού Σχολείου.

► Αποδεικτικό στοιχείο από το οποίο να αποδεικνύεται η διεύθυνση κατοικίας σας (όπως ένας λογαριασμός ρεύματος ή το συμβόλαιο του σπιτιού).

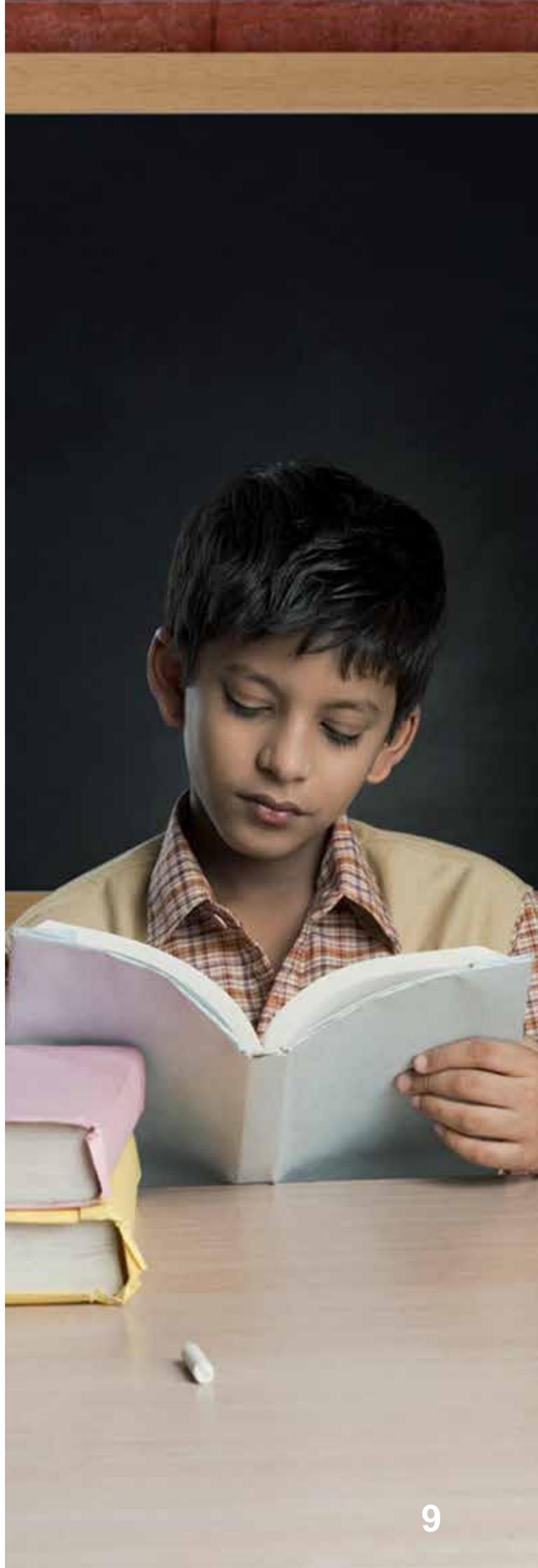
Στην περίπτωση που το παιδί σας έχει τελειώσει αντίστοιχο σχολείο με το Δημοτικό σχολείο ή έχει παρακολουθήσει κάποιες τάξεις Γυμνασίου σε άλλη χώρα, τότε μπορεί να εγγραφεί στην αμέσως επόμενη τάξη. Αν, για παράδειγμα, έχει τελειώσει την Α' Γυμνασίου μπορεί να εγγραφεί στη Β' Γυμνασίου. Σε τέτοια περίπτωση, για την εγγραφή θα χρειαστείτε:

► Σχετική βεβαίωση φοίτησης ή απολυτήριο του ξένου σχολείου που βρίσκεται στο εξωτερικό και είναι αντίστοιχο προς το ελληνικό σχολείο.

► Βεβαίωση ισοτιμίας του ξένου σχολείου ή της ξένης τάξης με το αντίστοιχο ελληνικό σχολείο ή τάξη από το Υπουργείο Παιδείας.

■ Τι είναι τα Εσπερινά Γυμνάσια;

Τα Εσπερινά Γυμνάσια είναι Γυμνάσια για μαθητές που εργάζονται το πρωί (ή είναι άνεργοι και αναζητούν εργασία) και είναι πάνω από 14 χρονών. Η φοίτηση διαρκεί κι εδώ

τρία χρόνια και τα μαθήματα είναι τέσσερις ή πέντε ώρες καθημερινά το απόγευμα.

■ Υπάρχουν και άλλοι τύποι Γυμνασίων;

Ναι. Είναι τα **Εσπερινά** (απογευματινά) **Γυμνάσια**, για μαθητές που εργάζονται, τα **Μουσικά Γυμνάσια**, τα **Ειδικά Γυμνάσια**, που απευθύνονται σε μαθητές με αναπηρία ή με προβλήματα νοητικής υστέρησης, αυτισμού, συνδρόμου Down και άλλα, τα **Αθλητικά Γυμνάσια**, τα **Εκκλησιαστικά Γυμνάσια** και τα **Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας** για ενήλικους που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.

■ Τι είναι ο «έλεγχος» και το Απολυτήριο Γυμνασίου;

Οι καθηγητές και οι καθηγήτριες του Γυμνασίου συμπληρώνουν κάθε τρίμηνο τους βαθμούς των μαθητών τους σε κάθε μάθημα σε ένα ειδικό ατομικό δελτίο, το οποίο δίνεται προς ενημέρωση των γονέων τους. Οι βαθμοί στο Γυμνάσιο είναι από το 1 έως το 20 και για να «περάσει» ένας μαθητής / μια μαθήτρια χρειάζεται τουλάχιστον 10. Οι μαθητές και οι μαθήτριες που τελειώνουν το Γυμνάσιο παίρνουν Απολυτήριο, που τους δίνει τη δυνατότητα να συνεχίσουν στο Λύκειο. Επίσης, απόφοιτοι Γυμνασίου, ηλικίας άνω των 18 ετών, μπορούν να γίνουν δεκτοί σε Τμήματα των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.).

■ Τι χρειάζεται για να εγγραφεί το παιδί μου στο Λύκειο;

Το Γυμνάσιο που τελείωσε το παιδί σας θα στείλει το Απολυτήριό του στο αντίστοιχο Λύκειο της περιοχής όπου μένετε. Αν όμως θέλετε να διαλέξετε έναν άλλο τύπο Λυκείου εκτός του Γενικού Λυκείου (όπως το Επαγγελματικό Λύκειο) ή έχετε αλλάξει τόπο κατοικίας, θα χρειαστείτε το Απολυτήριο του Γυμνασίου.

Αν το παιδί σας έχει τελειώσει αντίστοιχο σχολείο με το Γυμνάσιο ή έχει παρακολουθήσει κάποιες τάξεις σχολείου αντίστοιχου με το Λύκειο σε άλλη χώρα, τότε μπορεί να εγγραφεί στην Α΄ Λυκείου ή στην αμέσως επόμενη τάξη από αυτήν που έχει τελειώσει. Σε αυτήν την περίπτωση θα χρειαστείτε:

- Σχετική βεβαίωση φοίτησης ή αποδεικτικό σπουδών ή απολυτήριο του ξένου σχολείου που βρίσκεται στο εξωτερικό και είναι αντίστοιχο προς το ελληνικό σχολείο.
- Βεβαίωση ισοτιμίας του ξένου σχολείου ή της ξένης τάξης με το αντίστοιχο ελληνικό σχολείο ή τάξη από το Υπουργείο Παιδείας.

■ Τι είναι τα ΓΕΛ και τα ΕΠΑΛ;

Είναι οι δύο βασικοί τύποι Λυκείου που υπάρχουν σήμερα: το Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ) και το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ). Η φοίτηση και στα Γενικά και στα Επαγγελματικά Λύκεια είναι τριετής ή τετραετής στα Εσπερινά Επαγγελματικά Λύκεια. Στα Επαγγελματικά

Λύκεια εκτός από τα μαθήματα γενικής παιδείας υπάρχουν επίσης τεχνικά και επαγγελματικά μαθήματα και εργαστηριακές ασκήσεις, ενώ οι μαθητές που ολοκλήρωσαν με επιτυχία την Α΄ τάξη του ΕΠΑΛ μπορούν επίσης να γραφτούν στην Β΄ τάξη του ΓΕΛ.

■ Υπάρχουν και άλλοι τύποι Λυκείου;

Όπως και με το Γυμνάσιο (βλέπε παραπάνω) υπάρχουν **Εσπερινά Λύκεια** για μαθητές που εργάζονται, **Μουσικά**, **Εκκλησιαστικά**, **Αθλητικά Λύκεια** και **Επαγγελματικές Σχολές** (ΕΠΑΣ)

■ Μετά το Λύκειο;

Οι κάτοχοι Απολυτηρίου Λυκείου που θέλουν να συνεχίσουν να σπουδάζουν έχουν τις εξής δυνατότητες:

- ✓ Να δώσουν εξετάσεις για να περάσουν στα **Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα** (Α.Ε.Ι) ή στα **Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα** (Α.Τ.Ε.Ι.) της χώρας. Στα Α.Ε.Ι. περιλαμβάνονται τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και η Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.
- ✓ Να εισαχθούν σε **Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης** (Ι.Ε.Κ) που περιλαμβάνουν ειδικότητες προσανατολισμένες στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και δίνουν βεβαιώσεις επαγγελματικής κατάρτισης. Με αυτή τη βεβαίωση οι απόφοιτοι των Ι.Ε.Κ. μπορούν να πάρουν μέρος σε εξετάσεις για Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης.

■ Υπάρχουν προγράμματα εκπαίδευσης για ενήλικους;

Υπάρχουν διάφορα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων που οργανώνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, από μη κυβερνητικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς. Η Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς του Υπουργείου Παιδείας είναι υπεύθυνη για μερικές από τις περισσότερο γνωστές δομές και προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων. Οι δομές και τα προγράμματα αυτά είναι δωρεάν και οι πρόσφυγες ή αιτούντες άσυλο έχουν δικαίωμα να εγγραφούν σε αυτά με ελλιπή δικαιολογητικά (άρθρο 70 του Ν. 4375/2016).

► Τα **Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας** τα οποία μπορούν να παρακολουθήσουν ενήλικοι που δεν έχουν τελειώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση. Οι σπουδές διαρκούν δύο χρόνια, τα μαθήματα γίνονται το απόγευμα, και στο τέλος οι εκπαιδευόμενοι παίρνουν απολυτήριο ισότιμο με αυτό του Γυμνασίου.

► Τα **Κέντρα Διά Βίου Μάθησης** που λειτουργούν στους Δήμους της χώρας και προσφέρουν διάφορα προγράμματα εκπαίδευσης στις ξένες γλώσσες, στις νέες τεχνολογίες κ.λπ.

► Τα προγράμματα για τη **διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες** που απευθύνονται σε ενήλικες που θέλουν να μάθουν ελληνικά στο αρχικό

και το βασικό επίπεδο και να γνωρίσουν στοιχεία της ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού.

Προγράμματα για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης λειτουργούν και σε άλλους φορείς, άλλοτε με δίδακτρα, όπως σε ορισμένα ΑΕΙ (Διδασκαλείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ.λπ.) και άλλοτε δωρεάν, όπως σε ορισμένα προγράμματα Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης ή προγράμματα Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων ή Εθελοντικών και Αντιρατσιστικών Οργανώσεων.

■ Τι είναι η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση;

Είναι ενέργειες εκπαίδευσης σχετικά μικρής διάρκειας (από μερικές εβδομάδες έως μερικούς μήνες) για εργαζόμενους, ανέργους και κοινωνικά ευάλωτες ομάδες. Γίνονται συνήθως από τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) και μπορεί να περιλαμβάνουν και πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις.

■ Πώς μπορώ να αναγνωρίσω την εκπαίδευση που έχω πραγματοποιήσει σε μια άλλη χώρα;

Αν εσείς ή τα παιδιά σας έχετε τελειώσει κάποιες τάξεις ή/και σχολείο στο εξωτερικό ή και κάποια σχολή, θα πρέπει να έχετε αναγνωρίσει αυτή την εκπαίδευση, ώστε να συνεχίσετε τις σπουδές σας ή να έχετε τα επαγγελματικά δικαιώματα που μπορεί να σας δίνει το δίπλωμα ή το πτυχίο σας. Στην Ελλάδα υπεύθυνοι για την αναγνώριση τίτλων σπουδών του εξωτερικού είναι οι εξής φορείς:

1. Το Τμήμα Σπουδών, Προγραμμάτων, Οργάνωσης και Μαθητικών Θεμάτων του Υπουργείου Παιδείας για την αναγνώριση τίτλων σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Για περισσότερες πληροφορίες δείτε:

<https://www.minedu.gov.gr/g-grammateia-paideias/2015-03-10-10-47-12/2015-03-10-10-48-36>

2. Ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.) για αναγνώριση τίτλων σπουδών τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Για περισσότερες πληροφορίες δείτε:

<http://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/equivalences>

3. Ο Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών & Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ), για την αναγνώριση τίτλων σπουδών Πανεπιστημιακής και Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης. Για περισσότερες πληροφορίες δείτε:

<http://www.doatap.gr/gr/index.php>

Ευρωπαϊκή Ατζέντα
για την Εκπαίδευση
και Κατάρτιση
Ενηλίκων

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

METAdrasi
ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ & ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Information:
Address: 37 Andrea Papandreou St., Marousi 15180, Athens - Greece
Phone: +30 2131311652, e-mail: sotiropoulou@gsae.edu.gr
www.gsae.edu.gr

Γενική Γραμματεία
Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς